

Al g. 572

Sprawozdanie

komisyi gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o zarządzie krajowym składem publicznym, połączonym ze składem wolnym w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Publiczne składy we Lwowie i Krakowie — początkowo dla zboża i spirytusu — później rozszerzone także na dział towarowy — już od początku swego istnienia nie domagały i nie odpowiadały w całości pokładanym w nich nadziejom.

Po pięcioletniej słabej działalności tych przedsiębiorstw, na których kraj stracił, uchwalił Wysoki Sejm na wniosek komisji gospodarstwa krajowego na posiedzeniu z dnia 7. lutego 1896 zwinięcie obu zakładów.

Skład we Lwowie zwinięty został w roku 1897 — natomiast skład krakowski, w którym rozpoczął się w latach 1896 i 1897 więcej ożywiony ruch, — został utrzymanym. Lecz już od roku 1898 wykazują znowu roczne rachunki składu publicznego w Krakowie większe lub mniejsze niedobory, z wyjątkiem jedynie roku 1901, który zamknięty został pewną nadwyżką w dochodach:

I tak:

w roku 1898	wynosił niedobór 173 zł. 37 ct., czyli 346 K 74 g
" " 1899	" " 200 " 96 "
" " 1900	" " 5.443 " 88 "
" " 1901	wynosiła nadwyżka 1.864 " 82 "
" " 1902	wynosił niedobór 7.745 " 46 "
" " 1903	" " 7.224 " — "
" " 1904	" " 5.600 " 58 "

Temu wynikowi rachunków odpowiada też obrót zboża i towarów, który się wyraża w cyfrach:

w roku 1898	wynosił 2.842 wagonów
" " 1899	" 2.316 "
" " 1900	" 1.878 "
" " 1901	" 2.085 "
" " 1902	" 1.534 "
" " 1903	" 1.455 "
" " 1904	" 1.535 "

W pierwszym półroczu 1905 okazał się jednak ruch nieco żywszy — wynosił bowiem 1.151 wagonów.

W pierwszych dwóch powyżej powołanych latach niedobór był nieznaczny i w dodatku spowodowany nadzwyczajnymi niepreliminowanymi wydatkami, dalsze jednak lata wykazują już większe niedobory.

Według odnośnych sprawozdań Wydziału krajowego administracja składu spełniała swoje zadanie prawidłowo, a tylko niekorzystne konjunktury handlowe, a przede wszystkim zastój w handlu zbożowym spowodowały ujemne wyniki w finansowym zarządzie Składu.

Wobec takiego stanu rzeczy, t. j. małego pożytku, a powtarzającego się od lat kilku deficytu, nasuwałaby się ponownie myśl, czy nie należałoby i tego składu zamknąć, a realności sprzedać. Komisya gospodarstwa krajowego nie doradza jednak Wysokiemu Sejmowi tak radykalnego środka, gdyż jest zdania, iż bądź co bądź skład krakowski może jeszcze przynieść pożytek handlowi i rolnictwu i że przy sprzyjających okolicznościach w daleko większym stopniu i zakresie działalność swoją rozwinąć powinien.

Komisya ma tu na myśli spodziewane upaństwowienie kolei północnej i zamierzoną budowę kanału spławnego Odra-Wisła. Nadto został składowi zapewnionym właśnie w bieżącym roku stały roczny dochód w kwocie 3.000 K, przez wynajęcie syndykatom Towarzystw rolniczych niepotrzebnego obecnie dla obrotu zboża parteru domu administracyjnego i magazynu spirytusowego.

Wspomnieć również należy o nader praktycznym zarządzeniu Wydziału krajowego, które, doprowadzone do skutku, uczynić może Skład pożyteczniejszym. Mianowicie postanowił Wydział krajowy utworzyć komitet doradczy w sprawach składu, złożony z przedstawiciela komitetu c. k. Towarzystwa rolniczego, który już został mianowany w osobie p. Jana Konopki, z kierownika filii Banku krajowego w Krakowie, oraz z przedstawiciela świata kupieckiego, na którego powołał Dra Adama Prażmowskiego, prezesa Towarzystwa związku handlowego Kółek rolniczych w Krakowie. Zadaniem tego komitetu będzie udzielać Wydziałowi krajowemu opinii w sprawach ożywienia handlu zbożowego, oraz w sprawach organizacyi i administracyi składu.

Może więc ów komitet oddać Wydziałowi krajowemu niemałe usługi w kierunku uczynienia Składu pożyteczniejszym dla szerokich kół producentów-rolników. Z wymienionych tu powodów sądzi komisya, iż Skład w Krakowie, choćby jeszcze z pewnemi ofiarami, należy utrzymać.

Komisya zwróciła również uwagę na nader szczupły obrót warrantów i konstatuje, że warranty nie znajdują należytego poparcia ze strony instytucyi finansowych, które je mają eskontować, — że nawet filia Banku krajowego udziela zaliczek na warranty w niedostatecznej mierze. Wobec tego, że obrót warrantów mógłby być wielką dźwignią Składu, komisya gospodarstwa krajowego zwraca uwagę Wydziału krajowego na tę sprawę w przeświadczeniu, iż Wydział krajowy wdroży odpowiednią akcyę, by tym walorom, opartym na realnej podstawie, zapewnić należyty obrót.

Preliminarz Składu na rok 1906 przedstawia Wydział krajowy

w wydatkach na	34.417 K
„ dochodach	„ 33.710 „
niedobór w kwocie	707 K

i opiera ten niekorzystny wynik na przeciętnej cyfrze z trzech lat ostatnich 1902—1904.

Przeciwko poszczególnym pozycjom wydatków i dochodów komisya nie ma nic do zauważenia, stwierdza tylko, iż preliminarz ten jest zestawionym bardzo oszczędnie i przezornie.

Komisya wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sprawozdanie Wydziału krajowego z 9. września 1904 l. 85.123 o zarządzie krajowym składem publicznym, połączonym ze składem wolnym w Krakowie, przyjmuje się do wiadomości.

Przewodniczący:

Gorayski w. r.

Sprawozdawca:

Z. Tarnowski w. r.

